

Familjebidrag till totalförsvarspliktiga – förlängt bidrag 30 dagar efter avslutad utbildning

Försäkringskassans ställningstagande

Förlängt familjebidrag enligt förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspliktiga under 30 dagar efter avslutad eller avbruten grundutbildning kan inte betalas ut samtidigt som familjebidrag betalas ut på grund av aspirantutbildning enligt officersförordningen (2007:1268).

Bakgrund

Det finns behov av att klargöra i vilken utsträckning förlängt familjebidrag efter avslutad eller avbruten grundutbildning enligt förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga kan betalas ut samtidigt som familjebidrag på grund av officersaspirantutbildning.

Familjebidrag under grundutbildning lämnas främst i form av bostadsbidrag. I ett mindre antal fall lämnas också familjepening för barn, make eller maka. Bidrag beräknas för de dagar som utbildningen pågår. Utbildningen påbörjas och avslutas vanligen på annan tid än månadsskifte. En totalförsvarspliktig som fullgjort sin utbildning kan också under vissa förutsättningar få bostadsbidrag och familjepening i ytterligare 30 dagar i direkt anslutning till avslutad utbildning (se under Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.).

Till förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga finns knapphändiga förarbeten. I fråga om nu aktuell frågeställning framgår endast av proposition 1977/78:127 om familjebidragslag m.m. s. 34 att den då formulerade 16 § familjebidragslagen (1978:520) i sak överensstämde med 13 § i den då gällande familjebidragsförordningen (1946:99).

Av motiveringen till 13 § framgår följande.

Bostadsbidrag för bostad i den värnpliktiges eller hans hustru tillhörig fastighet samt bostadsbidrag enligt 10 § utgår, beräknat för tjänstgöringsdag, under tiden från och med inryckningsdagen till och med dagen för tjänstgöringens upphörande. Bostadsbidrag i annat fall än nu sagts utgår till gäldande av utgifter, vilka förfalla från och med inställedagen, och uppbäres, där ej Konungen annorlunda förordnar, till och med utgången av den månad, under vilken tjänstgöringen upphört, dock att bostadsbidrag jämlikt...

(Kungl. Maj:ts proposition nr 73 av år 1946 med förslag till förordning om familjebidrag åt värnpliktiga m.m.)

Någon närmare motivering har inte kunnat återfinnas. Den tolkning som kan göras är att den ersättning som utges för de 30 dagar som följer närmast efter avslutad utbildning ska bidra till att den totalförsvarspliktige ska ha ekonomiska möjligheter att sörja för sig och sin familj inklusive bostadskostnad innan han eller hon fått sin första lön.

Den totalförsvarspliktige kan redan inom 30 dagar efter avslutad grundutbildning ha påbörjat en aspirantutbildning, vilken berättigar till familjebidrag från första utbildningsdagen. Eftersom han eller hon genom det familjebidrag som beviljats för 30 dagar efter grundutbildningen redan fått ett familjebidrag som täcker dessa 30 dagar kan det inte anses vara i enlighet med bestämmelsens syfte att betala ut dubbla förmåner för denna tid.

En praktisk konsekvens av detta blir att Försäkringskassan från det familjebidrag som betalas ut med anledning av aspirantutbildningen måste räkna av bidrag för samma tid som betalats ut i form av 30 extra dagar.

Exempel

Jan avslutar sin grundutbildning den 15 december 2013. Han får familjebidrag till och med den dag utbildningen avslutas. Från och med den 16 december 2013 och 30 dagar framåt (till och med den 14 januari 2014) får han förlängt bidrag. Den 4 januari börjar han sin aspirantutbildning. När familjebidrag på grund av aspirantutbildningen ska betalas ut minskas detta med belopp som betalats för de 11 dagar han fått det förlängda bidraget.

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

Familjebidrag i form av familjepenning och bostadsbidrag kan lämnas för ytterligare 30 dagar efter avslutad utbildning. En situation då förlängt bidrag ska betalas ut är då en grundutbildning som är längre än 60 dagar slutförts. En annan situation är då tjänstgöringen varat i minst 120 dagar (7 kap. 17 § första stycket förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga).

Ytterligare en situation då förlängt bidrag ska betalas ut är om den totalförsvarspliktige skadats under en grundutbildning som är längre än 60 dagar och därför avbryter utbildningen efter kortare tid än 120 dagar (7 kap. 17 § andra stycket förordningen om förmåner till totalförsvarspliktiga).

Utbetalning görs med belopp som motsvarar vad den totalförsvarspliktige fick för den sista utbildningsdagen. Någon särskild ansökan behöver inte göras (prop. 1977/78:127, s. 34).

Den som antagits som officersaspirant har, med vissa här inte aktuella undantag, rätt till samma förmåner som tillkommer dem som genomgår

grundutbildning som är längre än 60 dagar (13 § första stycket officersförordningen).

Eva Nordqvist

Kjell Skoglund